Tóth-Batizán Emese-Emőke

A székelyföldi turizmusipar professzionalizációs lehetőségei

Komparatív elemzés: Székelyföld, Dél-Tirol és Balaton

Presa Universitară Clujeană

Tóth-Batizán Emese-Emőke

A székelyföldi turizmusipar professzionalizációs lehetőségei

Komparatív elemzés: Székelyföld, Dél-Tirol és Balaton

Cercetarea pe care se bazează această carte a fost finanțată de Institutul de Economie și Competitivitate al Universității Naționale a Serviciilor Publice din Budapesta.

Apariția cărții e finanțată de Bethlen Gábor Alap, Budapesta.

Tóth-Batizán Emese-Emőke

A székelyföldi turizmusipar professzionalizációs lehetőségei

Komparatív elemzés:
Székelyföld, Dél-Tirol és Balaton

Presa Universitară Clujeană

2024

Referenţi ştiinţifici:

Conf. univ. dr. Hires-László Kornélia
Lector univ. dr. Horváth Alpár

ISBN 978-606-37-2188-5

Universitatea Babeş-Bolyai
Presa Universitară Clujeană
Director: Codruţa Săcelean
Str. Hasdeu nr. 51
400371 Cluj-Napoca, România
Tel./fax: (+40)-264-597.401
E-mail: editura@ubbcluj.ro
http://www.editura.ubbcluj.ro/

Tartalomjegyzék

Előszó

A könyv, amelyet kezében tart az olvasó nagyartörő célok mentén született: kidolgozni a székelyföldi turizmuspiac professzionalizációjának sikeres modelljét. Célja, hogy a dél-tiroli és balatoni turizmuspiacok elemzése mentén jelentősen hozzájáruljon a székelyföldi turizmus fellendüléséhez, azon keresztül pedig, közvetett módon Székelyföld egészének a gazdasági fejlődéséhez, illetve mindahhoz, amit az implikál, befektetések ösztönzése, új, fizetőképesebb munkahelyek teremtése, elvándorlás csökkentése, tömören fogalmazva: az életszínvonal növelése egész Székelyföldön.

Az édesapja révén magyar származású, a romániai Nemzeti Liberális Párt (PNL) színeiben politizáló Ludovic Orban, Románia akkori miniszterelnöke, 2021. augusztusában azt nyilatkozta, hogy Székelyföldön ipari beruházások megvalósulását kell támogatni, ugyanis ez az a fejlődési irány, amely a régió jelenlegi etnikai összetételét is megváltoztathatná. A Nemzeti Liberlis Párt akkori elnökének kijelentése nem kavart sem politikai vihart, de még az erdélyi magyar média révén sem vált a közbeszéd tárgyává:

“Ígérem, továbbra is érdeklődni fogok minden olyan befektetés iránt, amely Hargita megyébe irányítható helyszínt keres; ha ezt a fejlődési potenciált ki akarjuk használni, látni fogjuk, hogy még az etnikai összetétel is lényegesen változhat. Ha beruházásokat kell végrehajtani, termelőkapacitást kell építeni, akkor munkaerőre van szükség, és normális, hogy komoly gazdasági fejlődés esetén jönnek majd munkát keresni. Valójában ez az egyik alap.” (Ludovic Orban, a PNL elnöke, in AGERPRES Hírügynökség, 2021. augusztus 8.).

Ebben a könyvben én egy másik fejlődési irányra teszem le a voksom. Nem az ipari létesítmények, nagy ipari parkok, gyárak megvalósulását,

hanem a turizmust tekintem a fejlődéshez vezető útlevélnek (Williams in Binns és Nel 2002:235). Ebben a megközelítésben a turizmus úgy az urbánus, de főleg a rurális települések elsődleges társadalmi-gazdasági fejlődéséhez és regenerációjához vezető katalizátora (Sharpley in Binns és Nel 2002:238). Nem az ipar, hanem a társadalmi, kulturális és természeti erőforrások promotálása vezet el a turizmuson keresztül Székelyföld, Balaton és Dél-Tirol fejlődéséhez (Binns és Nel 2002:235). A Balaton hozzánk fizikailag és kulturálisan is közel levő sikeres példa, Dél-Tirol pedig Európa egyik legnépszerűbb turisztikai régiója, amely akárcsak Székelyföld, szintén többség-kisebbség, etnikai gazdaság dimenziójában alakította ki a maga professzionalizált turisztikai piaci környezetét. Úgy Székelyföldön, mint a Balaton vidékén és Dél-Tirolban ugyanazokkal a legfontosabb szereplőkkel találkozunk a turizmuspiacon, azokkal a profitorientált entitásokkal vagy civil szerveződésekkel, amelyek a szállítás, pihenés, szórakozási lehetőségek, attrakciók, szolgáltatások, utazás, kereskedelem, események szervezése és lebonyolítása, szállás és étkeztetés terén aktívak, valamint azokkal a magán és állami szférában működő szereplőkkel, akik a turisztikai szolgáltatásokhoz valamilyen formában kapcsolódó szolgáltatásokat nyújtanak. Mindezek ellenére, a balatoni és dél-tiroli turizmus valós húzóágazatnak számítanak adott régióban, míg a székelyföldi turizmuspiac csak stagnál. Joggal tevődik fel tehát a kérdés, hogy mi hiányzik a székelyföldi turizmuspiacról, mely feltételek mellett tudna sikeressé válni és lépni a valós professzionalizáció irányába. A válaszom a feltett kérdésre az általam kidolgozott, székelyföldi turizmuspiac professzionalizációjának az új modellje. A három régió, a Balaton, Dél-Tirol és Székelyföld turizmuspolitikájának bemutatása mellett a kutatásom legfontosabb eredménye a székelyföldi turizmuspiac professzionalizációjának új modellje, mely modell alkotóelemeit mutatom be a könyv egy-egy fejezetében.

A modell kialakításához alapul vettem ugyan a klasszikusnak számító turizmus-ökoszisztéma modelleket (Jordaan (1994), Cooper, Fletcher, Gilbert, Shepherd-Wanhill (1999), azonban azokat olyan elemekkel egészítettem ki, amelyek társadalomtudományi, gazdaságszociológiai szemléletmódban gyökereznek. A könyv megírásához alapul szolgáló

kutatás során azt tapasztaltam ugyanis, hogy a székelyföldi turizmusipart érintő problémákra a válaszadási kísérlet többnyire csak egy irányból érkezik, és az az irány a turisztikai desztináció menedzsment-megközelítés, valamint egy közgazdaságtani megközelítés kizárólag. Ez megerősítésül szolgált arra vonatkozóan, hogy szükség van egy új, multidiszciplináris szemléletre, azaz a meglévő perspektívákon túl egy gazdaságszociológiai szemléletmódra is a probléma valós megértéséhez. A közgazdaságtani megközelítés egysíkú keretéből próbálok kilépni a kutatási eredményeim bemutatásakor, új megvilágításba helyezvén a székelyföldi turizmuspiac professzionalizációs lehetőségeit.

A turizmuspiac professzionalizációjának és fejlődésének problematikája szinte örökérvényű kérdéseket vet fel. Claude Levi Strauss már 1962-ben leírja a méltán nagy népszerűségre szert tett La Pensée savage (The savage mind) című munkájában, hogy a jól működő turizmusipar történelmi régiók rehabilitációjához vezethet és a helyi közösségek életminőségének javítását idézheti elő. A helyiek számára a turizmus óriási gazdasági haszonnal járhat, amelyekből az egyének direkt vagy indirekt, közvetett módon profitálhatnak. Az a fejlődési útvonal pedig, amelyet a turizmus nyit meg, nem vonja maga után szükségszerűen a helyi közösségek etnikai, kulturális sajátosságainak, valamint a természeti berendezkedés drasztikus megváltoztatását sem (Wahab és Pigram, Elliott in Binns és Nel 2002:235). Mi több, segíthet a hagyományok megőrzésében vagy újraélesztésében, és a helybeli lakosság foglalkoztatásával hozzájárul az adott területen élők életminőségének a javításához (Lengyel 1997:13).

UNIVERSITAS CLAUDIOPOLITANA
PRESA UNIVERSITARĂ CLUJEANĂ
ROMANIA
PRESA UNIVERSITARĂ
ISBN: 978-606-37-2188-5